

भारतीय शिक्षा बोर्ड
मॉड्यूल प्रश्न पत्र - Ist Term
संस्कृत - कक्षा 4
सत्र: 2025-26

निर्धारित समय: 1 घंटा

अधिकतम अंक : 20

निर्देश:

- प्रश्नों को ध्यानपूर्वक पढ़ें।
- प्रश्न पत्र को पढ़ने के लिए अतिरिक्त 10 मिनट का समय दिया जाएगा। इस दौरान छात्र केवल प्रश्न पत्र पढ़ेंगे।
- प्रश्न पत्र में कुल 7 प्रश्न हैं।
- प्रश्न संख्या 1 के लिए 5 अंक निर्धारित किये गये हैं।
- प्रश्न संख्या 2, 6 एवं 7, प्रत्येक प्रश्न के लिए 2 अंक निर्धारित किये गये हैं।
- प्रश्न संख्या 3, 4 एवं 5, प्रत्येक प्रश्न के लिए 3 अंक निर्धारित किये गये हैं।

(अपठित -अवबोधनम्)

प्रश्न 1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

क्रोधः मनुष्यस्य महान् शत्रुः। क्रुद्धः जनः गुरुन् अपि निन्दति, अपभाषणं करोति, ज्येष्ठानां हितवचनानि अपि न शृणोति। तस्माद् वयं क्रोधे सावधानाः भवेम। यदि क्रोधः आगच्छति। तस्मिन् एव क्षणे मौनं धारणीयम्। मौनेन मनः शान्तं भवति। वाणी अपि नियन्त्रिता भवति। ईदृशे काले किञ्चित् पुस्तकं गृहीत्वा पठेम। कोपात् सर्वदा आत्मानं रक्षेम।

(i) एकपदेन उत्तरतः

(क) कः मनुष्यस्य महान् शत्रुः?

(ख) गुरुन् कः निन्दति?

(ग) क्रुद्धः जनः किं करोति?

(ii) पूर्णवाक्येन उत्तरतः

(क) मौनं कदा धारणीयम्?

(iii) निर्देशानुसारम् रिक्तस्थानम् उत्तरतः

(1) वयं क्रोधे _____ भवेम।

(क) क्रोधेन

(ख) असावधानाः

(ग) सावधानाः

(घ) सामान्यः

प्रश्न 2: पट्टिकातः समुचितं शब्दं चित्वा वाक्यानि रचयत -

सहायताम्	छात्रः	क्रीडामि	कक्षायाम्
----------	--------	----------	-----------

- (क) सः उत्तमः _____ अस्ति। (ख) सः सदैव मम _____ करोति।
(ग) सः मम _____ पठति। (घ) अहं तेन सह _____।

प्रश्न 3: अधः कानिचन वाक्यानि लिखितानि। एतेषां समक्षं सत्यम् असत्यं वा लिखत -

- (क) बान्धवानां स्मरणं हरभजनम् उत्कण्ठयति। _____।
(ख) पञ्जाबप्रदेशः कृषिप्रधानः नास्ति। _____।
(ग) मेलासु बहुविधाः दोलाः भवन्ति। _____।
(घ) वैशाखी-महोत्सवः मार्चमासस्य चतुर्दशे (14) दिनाङ्के भवति। _____।
(ङ) खालसा-सम्प्रदायस्य स्थापना गुरुनानकमहोदयेन कृता। _____।
(च) कृषकाः नवसस्यानां प्राप्तये ईश्वराय धन्यवादं कुर्वन्ति। _____।

प्रश्न 4. केचन शब्दाः लिखिताः सन्ति, ततः वनस्य पर्याय वाचिनः शब्दान् चित्वा अधः लिखत -

अटवी	आम्रम्	वनम्	काकः	काननम्	गौः	अरण्यम्	सिंहः	विपिनम्	भल्लूकः
------	--------	------	------	--------	-----	---------	-------	---------	---------

- (क) _____
(ख) _____
(ग) _____
(घ) _____
(ङ) _____

प्रश्न 5. अधोलिखितेषु वाक्येषु क्रियापदं चित्वा सम्मुखे लिखत -

(क) क्षत्रधर्मरता वीरमाता आसीत् । _____।

(ख) माता विदुला तं भृशं निन्दति । _____।

(ग) बन्धुजनाः खिन्नाः भवन्ति। _____।

(घ) युद्धे मम विजयः कथं भविष्यति? _____।

(ङ) अस्माकं महान् कोशः सुरक्षितः अस्ति। _____।

प्रश्न 6. विशेषणानि विशेष्यैः सह रेखया मेलयत -

(क) पीतवर्णानि वर्णः

(ख) अन्तिमः आम्रफलानि

(ग) पीतः रक्तम्

(घ) सेवफलम् दिवसः

प्रश्न 7. अत्र कानिचित् वाक्यानि सन्ति, एतेभ्यः कर्तृपदं क्रियापदं च चित्वा सम्मुखे लिखत -

(क) अहम् एतं कण्डोलम् अत्र स्थापयामि। (कर्तृपदम्) _____

(ख) गमनसमये एतत् अपि नयतु। (क्रियापदम्) _____

(ग) अस्मिन् कण्डोले तानि फलानि सन्ति । (क्रियापदम्) _____

(घ) अहं साहाय्यार्थं वदानि किम्? (कर्तृपदम्) _____